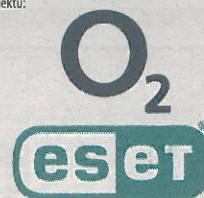

Mobil v dětských rukou může ublížit víc, než si myslíme

Partneři projektu:

Současná generace dětí vyrůstá s mobilem v ruce a připojením k internetu. I když je mobilní telefon prostředkem především pro komunikaci, stále více se mluví o jeho negativním vlivu. O nebezpečí, které na děti číhá v online prostředí, jsme si povídali s vedoucím projektu E-Bezpečí Kamilem Kopeckým z Univerzity Palackého v Olomouci.

Juraj Aláč

Mobil v rukou dítěte. Podle vás přítel či nepřítel?

Na mobil se musíme vždy dívat ze dvou úhlů pohledu. Na jedné straně je to super nástroj, perfektní pomůcka, která umožňuje dítěti komunikovat s rodiči, pomůže vyhledávat informace na internetu a tak dále, na druhé straně s sebou ale nese rizika, která nelze podceňovat. Přes data v mobilu se totiž dítě dostává i k závadnému obsahu, jako je pornografie, extremistický obsah nebo nevhodná videa, třeba z kafilérií či válečných konfliktů. Dalším obrovským rizikem je komunikace s neznámými lidmi. K čemu by na ulici došlo jen obtížně, je ve virtuálním světě snadné a běžné.

Co si pod tím máme představit konkrétně? Co dětem v online světě hrozí?

Nejrozšířenější je klasická kyberšikana, zažívá ji zhruba 10 procent celé populace a 40 procent dětí. To jsou urážky, nadávky, vytvoření ponižující fotky nesexuálního charakteru. Další vysoce rizikovou oblastí je tzv. sexting. I ten provozují děti mezi sebou a jde o vzájemné sdílení vlastních

intimností a intimních materiálů. A pak už zmiňovaná vysoce nebezpečná komunikace s neznámými lidmi, kdy může jít až o kybergrooming, což je manipulace dospělé osoby, která cílí na to, aby se s ní dítě následně setkalo v reálném světě. Zde pachatel předstírá, že je také dítě, tedy že dítě komunikuje s jiným dítětem a chce se setkat osobně. Sexuální zneužití pak přizná jedno z deseti dětí, ostatní mlčí.

V jakém věku je dítě ohroženo nejvíce a dokdy vlastně hovoříme o dítěti?

Zatímco ve věku šest až osm let nemá dítě potřebu navazovat kontakty s lidmi a chce si na mobilu hrát nebo sledovat videa, okolo třináctého roku s nástupem puberty se zájem o komunikaci s cizími lidmi prudce zvyšuje. Začíná fungovat už i sexualita a s tím se pojí právě rizikový sexting. Jde o zhruba 15 procent dětí, které jsou ochotné poskytnout někomu jiné intimní materiály. Od 15 let sice mohou mít děti sex, ale tyto materiály nejčastěji vznikají i bez sexuálního aktu, kdy jsou součástí soukromé komunikace nebo slouží jako památka na to, co proběhlo. Po rozchodu páru pak zůstává v rukou jednoho velmi nebezpečný materiál, který se dá použít k útku, vyhrožování, vydírání a dehnosti toho druhého. O dítě jde do 17 let věku. Podle českých zákonů do tohoto věku dítě nesmí provozovat ani sexting ve formě fotografií či videí, která jsou na hraně či přímo dětskou pornografií, jejíž výroba a šíření je u nás trestným činem. Dítě se tak může stát jak obětí, tak pachatelem.

Jak vnímáte přítomnost mobilů ve školách a čas trávený před obrazovkou doma?

Četnost užívání mobilů ve školách si tyto instituce regulují samy. Některé je zakazují ve výuce, některé naopak vůbec ne. Zhruba polovina škol ale zakazuje mobily úplně, tedy i o přestávkách.

Z pohledu prevence rizik je totiž právě přestávka problematickou dobou. Dítě s mobilem v ruce může v tu dobu vyfotit jiné dítě třeba na WC, natočit rvačku či jiné momenty a získat tak materiál pro budoucí kyberšikana. Za mě osobně mají být ve škole telefony o přestávkách zakázané. V tu dobu má dítě odpočívat, mít sociální kontakt s jinými dětmi, komunikovat, hýbat se. A mobil mu dokáže tohle všechno převálcovat. Děti bez mobilu mnohem více čtou a věnují se sociálním aktivitám, to je prokázané výzkumem a to platí i doma. Rodina má dítěti nabídnout dostatek jiných aktivit – společně trávený čas, pobyt v přírodě, sport, kamarády. Tyto návyky by mělo mít dítě od malička. Žijeme ale v době, která je rychlá a hektická – tablet v rukou

dítěte se stal časem odpočinku pro rodiče.

Jak mají rodiče zakročit, když zjistí, že se dítě dostalo k nežádoucímu obsahu na internetu?

Sami rodiče musí v této oblasti vyvíjet proaktivitu, prostě takovými situacím předcházet. Mají za dítě odpovědnost a mají možnosti, jak dětem softwarově, pomocí různých filtrů, prohlížení určitých stránek v mobilu, na tabletu a počítači znemožnit. Třeba právě pornografie má v pozdějším věku dítěte vliv na jeho sexuální život, na jeho představu o tom, co je normální a přirozené. A začít může i rizikové chování vůči druhým. Zde vidíme nejvážnější problém, který se s internetem pojí.

A mají se děti, případně rodiče, na koho obrátit?

Prostřednictvím projektu E-Bezpečí, který v Olomouci běží už deset let, pomáháme dětem v nouzi. Ty, které se ocitnou v pasti, například někomu poskytnou intimní fotku i s obličejem, nám dávají vstupy do svých profilů, my vidíme závadnou komunikaci s pachatelem a jsme schopni dítě přivést k tomu, aby situaci „nahlásilo“ rodičům. Ti pak musí celou věc oznámit policii. Samy děti nemají odvalu. Pomáháme dětem i v případech, kdy je v internetovém prostředí šikanuje někdo, koho přímo znají, nebo když je někdo vydírá třeba intimními záběry.

KAMIL KOPECKÝ

Kamil Kopecký (41) je vysokoškolský pedagog působící na Univerzitě Palackého v Olomouci. Orientuje se na oblast rizikového chování v prostředí internetu a na moderní IT ve vzdělávání. Specializuje se zejména na kyberšikana, sexting, kybergrooming, rizika sociálních sítí a ochranu osobních údajů v prostředí internetu. Je vedoucím národního projektu zaměřeného na prevenci rizikového chování v prostředí internetu E-Bezpečí a zároveň vedoucím Centra prevence rizikové virtuální komunikace PdF Univerzity Palackého v Olomouci.

INTERCE

Víte, jak předcházet rizikům a chovat se na internetu bezpečně? Seznamte se s projektem **O₂ Chytrá škola**. Na veřejném a bezplatném portále www.o2chytraskola.cz najdete komplexní a užitečné informace o bezpečném zacházení s internetem a digitálními technologiemi i konkrétní tipy, jak o nich mluvit s dětmi. Obsahuje články, videa i kvízy vhodné pro širokou veřejnost a zajímavé náměty do výuky pro učitele. Pomáhá tak pedagogům, ale i dětem a rodičům lépe se zorientovat v příležitostech i nástrahách digitálního světa.

Chytrá škola

www.o2chytraskola.cz